

CINEMA

El Padrí

'Il capo di tutti capi' fa 40 anys

Un llibre rastreja els escenaris mítics de l'obra mestra de Francis Ford Coppola

Reportatge

XAVI SERRA

Si mesurem la importància d'una pel·lícula a partir de la seva penetració en la memòria col·lectiva dels espectadors, *El Padrí* és sens dubte la millor pel·lícula de la història del cinema. El film és ple a vessar d'escenes que s'han instal·lat a perpetuïtat en l'imaginari cinèfil: la petició de venjança de l'enterrador Bonasera amb què comença la història, la mort de Sonny a l'autopista, el missatge en forma de cap de cavall, l'emboscada dels homes de Sollozzo a Vito Corleone...

Quaranta anys després de l'estrena a Nova York, la pel·lícula no ha perdut la capacitat per seduir noves generacions i manté una vigència i popularitat quasi desconcertant. Quan l'estiu passat els Verdi van restrenar els dos primers lliuraments de la saga, els cinemes de Gràcia van fer ple en més d'una sessió. Aquesta setmana, un nou canal de televisió la utilitza com a reclam. Fins i tot ha servit d'inspiració per a dos populars videojocs d'èxit i un seguit infinit de paròdies i homenatges en sèries i pel·lícules. La pel·lícula no només forma part del

cànon, sinó que, per a molta gent, constitueix el cànon. Quatre dècades després, no és exagerat afirmar que, en el món del cinema, *El Padrí* té un estatus similar al dels Beatles el de la música.

Un part complicadíssim

I tanmateix, *El Padrí* va tenir un part complicadíssim. A principis de la dècada dels 70, la indústria del cinema vivia un moment crític, i la Paramount volia convertir el *best-seller* de Mario Puzo en un gran èxit comercial. Francis Ford Coppola va ser el director escollit per dirigir-la, però només després que Peter Bogdanovich o Sergio Leone rebutgessin el projecte. L'estudi no les tenia totes amb Coppola: tenia un currículum curt i sense cap èxit. Per si això no fos prou, Coppola va rebutjar d'entrada la proposta. Li semblava un film massa convencional, un retrocés en la seva carrera i un compromís de la seva integritat com a artista. A més, no volia contribuir a la glorificació de l'imaginari italiomericà més estereotipat.

Finalment va dir que sí, sobretot per pagar els deutes de *THX 1138*, l'*opera prima* de George Lucas que havia produït. Però Coppola mai no va ser un director obediència i posava la mà per cobrar els xecs. Va lluitar amb dents i ungles

per mantenir la seva visió de la pel·lícula i, especialment, del càsting, que horroritzava els caps de l'estudi. Marlon Brando era *persona non grata* a Hollywood: els estudis estaven tips de la seva megalomania i la seva estrella semblava extingida. Desesperat per aconseguir el paper, Brando es va rebaixar a fer una audició, una prova de càmera en què es transformava en Vito Corleone i envellia 10 anys enfosquint-se els cabells amb betum i posant-se cotó fluix per sota les galtes. També va acceptar un sou ridícul de 50.000 dòlars; però la jugada li va sortir rodona: es va embutxacar un percentatge de taquilla i amb els beneficis es va fer milionari. Al Pacino no ho va tenir més fàcil: només havia fet dues pel·lícules i no semblava el protagonista més adequat per aconseguir l'èxit comercial. L'estudi va intentar convèncer Coppola de fitxar Ryan O'Neal, Warren Beatty o fins i tot Alain Delon, però el director s'hi va negar en rodó.

I el càsting no va ser l'últim combat de Coppola. El rodatge d'*El Padrí* va ser un camp de batalla continu on es palpava la tensió entre el director i Gordon Willis, el director de fotografia meticulós i lent que treia de polleguera Coppola. Quan els caps de l'estudi van rebre les primeres escenes es van esgarriar. Aquelles

East 118th Street

Abans de ser conegut com a Spanish Harlem, al barri hi vivien sobretot italians. El marit de Connie Corleone hi rep una pallissa brutal.

Radio City Music Hall

Emblema de l'art déco, el Radio City Music Hall fa acte de presència a *El Padrí*: la Kay surt del cinema quan llegeix l'intent d'assassinat del Don.

Sant Antoni de Pàdua

La llegenda del Don comença aquí, amb Robert De Niro dient la frase icònica del personatge: "Li faré una oferta que no podrà rebutjar".

W110T

Broadway

W86Th

W72Th

W57Th

W42Th

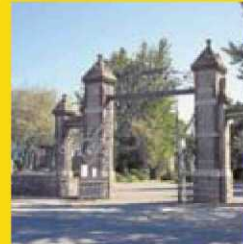

El Nova York dels Corleone

La mansió Corleone

A Staten Island, fora de Manhattan, s'erigeix la casa de la família Corleone, on se celebra el casament de la Connie, la filla del Padri.

Cementiri Calvary

Al Calvary hi descansen uns quants noms *il·lustres* de la Cosa Nostra. També va ser l'escenari triat per recrear l'enterrament de Don Vito Corleone.

Caffè Reggio

Situat al cor de Greenwich Village, el Caffè Reggio prepara els millors cafès des del 1927. A la segona part d'*El Padri*, el jove Vito Corleone hi manté una conversa amb l'extorsionador Fanucci.

St. Patrick's Old

L'església d'estil neogòtic ubicada al barri de Nolita va veure batejar el fill de la Connie i també va presenciar la condecoració del Michael.

Mietz Building

Al davant d'aquest edifici de Mott Street, al cor de Little Italy, Vito Corleone és massacrada a trets per ordre de Sollozzo.

imatges tan fosques, com es veurien en una autocine? Paramount va estar a punt d'acomiadar Coppola durant el rodatge i ell se sentia fracassat. Un dia, Scorsese el va anar a visitar al rodatge i Coppola es va posar a plorar com un nen.

El primer 'blockbuster'

I malgrat tot, després d'un muntatge agònic, *El Padri* es va convertir en un èxit brutal, va superar *Allò que el vent s'endugué* com a pel·lícula més taquillera de la història, i va ser pionera a exhibir-se simultàniament en centenars de sales. La història ha assenyalat Spielberg i Lucas com a culpables de la deriva de Hollywood cap a la comercialització salvatge, però, de fet, el primer *blockbuster* va ser *El Padri*. Tampoc li va anar malament als Oscars, on va guanyar, entre d'altres, els premis a la millor pel·lícula, guió i actor (Brando).

Com totes les grans obres, *El Padri* ha estat objecte de moltes interpretacions. El mateix Coppola, potser per obviar les reticències inicials a perpetuar els clíxids racials cap als italians, proposava una lectura en clau de metàfora sobre l'ascens del capitalisme als Estats Units. I des del primer diàleg ("Jo crec en Amèrica") planeja el fracàs del Somni Amèrica i la corrupció del sistema. Però si el film s'ha consagrat com un clàssic a prova de modes i del pas del temps és perquè la travessen temes universals i sempre vigents com la traïció, el poder, l'ambició i, sobretot, la família. Com a gran tragèdia de regust shakespeariana, *El Padri* transcendeix el gènere del cinema de gàngsters i esdevé, simplement, un dels relats més commovedors sobre la corrupció de la innocència. —

Novetat editorial

El recorregut definitiu dels escenaris del cinema de gàngsters

El Nueva York del Padrino y otras películas de la mafia (Lunwerg, 2012), de Maria Adell i Pau Llavador, és una guia completa sobre els indrets de Nova York que van servir d'escenari per al rodatge d'algunes de les pel·lícules claus del cinema de gàngsters modern, des de les diferents parts d'*El Padri* a *Hi havia una vegada a Amèrica*, *Un dels nostres* i, fins i tot, la sèrie *Los Soprano*. El llibre és tan rigorós i amè en el comentari de les pel·lícules —una excepció en aquest gènere de títols— com pròdig en informació pràctica sobre les diferents localitzacions triades. En resum, l'acompanyant perfecte per a cinèfils de cul inquiet que vulguin descobrir el Nova York dels Corleone, Tony Soprano i companyia dibuixant una geografia insòlita —i complementària a les guies convencionals— d'una de les ciutats més cinematogràfiques del món.

